

РЕШЕНИЕ

№ 16294

гр. София, 10.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 120 СЪСТАВ, в публично заседание на трети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **ВЕНЕТА СТ. ГЕОРГИЕВА**

при участието на секретаря **КАМЕЛИЯ АНЧ. КОСТАДИНОВА**
като разглежда докладваното от **ВЕНЕТА СТ. ГЕОРГИЕВА** Гражданско дело
№ 20221110134312 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.124 и сл.ГПК.

Образувано е по искова молба вх.№ 132010/27.06.2022 г. на А. М. Ч. с ЕГН: *****, с.Бистрица, ул. . № 2, чрез Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“, БУЛСТАТ ., с адрес: гр. София, ж.к., бл. 112, вх. А, ет. 2, офис 11, представлявано от Д. М., срещу „ЕАД, ЕИК ., със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. . № 4, ет. 6Б, представлявано от ., чрез адвокат М. Й., със съдебен адрес: гр. София, бул. . № 81, вх. В, ет. 8, ап. 22, с която е предявен осъдителен по чл.55, ал. 1, предложение 1-во от ЗЗД за сумата 20 лв., част от обща сума в размер на 72 лв., представляваща недължимо платена сума по Договор за потребителски кредит № ./17.12.2021 г., ведно със законна лихва от дата на предявяване на иска до окончателното ѝ плащане.

В исковата молба се твърди, че на 17.12.2021 г. ищецът е сключил договор за паричен заем с ответното дружество с ./17.12.2021 г. Страните се били договорили за отпуснатия заем да бъде в размер на 920.33 евро или левовата равностойност на 1800 лв., като видът на вноската е месечен, броят на погасителните вноски е осем, размерът на месечния лихвен процент не е посочен, а ГПР е определен в размер на 41.85 % и ГЛП – 39.72 %. В чл. 12 от Договора е уговорено, че страните се съгласили в срок до 7 дни договорът за заем да се обезпечи с гарант – трето физическо лице, което да поеме солидарно задължение в полза на заемотателя за връщането на всички дължими суми по договора. Третото лице подлежи на предварителна проверка от кредитора, като следва да отговаря на посочените в договора изисквания. В случай на неизпълнение на посоченото задължение за предоставяне на обезпечение в седмичен срок, заемотелят дължи на заемотателя неустойка в размер на 961.68 лв., като същата се заплаща разсрочено – чл. 12, ал. 4-6 от Договора. Твърди, че още с подписването на договора на ищеца е била начислена процесната неустойка, преди изтичане на предоставения седемдневен срок за осигуряване на обезпечението. Твърди, че на 11.01.2022 г. е погасил изцяло сумата по сключения договор, като е превел сумата от 1872 лв. Счита, че договорът е нищожен на основание ч 10, ал. 1 във връзка с чл. 22 от ЗПК, тъй като не е спазена предвидена от закона форма. Твърди, че договорът не е написан по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора да се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт, не по-малък от 12, в два екземпляра –

по един за всяка от страните по договора. Твърди, че не са му предоставени копие от договора, преддоговорна информация и общи условия, както и СЕФ. Счита също така, че договорът е нищожен и на основание чл. 11 , ал. 1, т. 10 вр. Чл. 22 от ЗПК, тъй като не е налице съществен елемент от неговото съдържание, а именно не е посочен годишният процент на разходите. , като не са посочени основните данни, които са служили за изчисляване на ГПР. Счита, че размера на ГПР е грешно посочен, като същият е многократно над допустимия по чл. 19, ал. 4 от ЗПК размер. Счита, че договорът е нищожен и заради клаузата за предоставяне на поръчители по договора в седемдневен срок. Твърди, че е налице заобикаляне на закона по смисъла на чл. 26, ал. 1, пр. 2 от ЗЗД. Навежда множество доводи за нищожност на договора, поради което сумата от 72 лв. се явява недължимо платена. Моли съда да уважи исковата претенция и да му присъди разноски.

Ответната страна е подала отговор на исковата молба в срока по чл.131, ал.1 ГПК, като оспорва исковата претенция. Счита същата за неоснователна и моли съда да я отхвърли и да му присъди разноски. Оспорва доводите за недействителност на процесния договор, като се позовава и на практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС). При евентуалност, счита, че дори клаузата за неустойката да бъде призната за недействителна, това не води до нищожност на целия договор. Моли съда да отхвърли исковата претенция и да му присъди разноски.

Софийски районен съд, като прецени доказателствата по делото и доводите на страните съгласно чл. 12 и чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното:

За да бъде уважен предявеният осъдителен иск с правно основание чл.55, ал.1, предл. 1-во във връзка с 1 чл. 26, ал. 1, пр. 2 от ЗЗД в тежест на ищецът е да докаже, че е извършил реално плащане в полза на ответника на процесната сума при начална липса на основание; обедняване на ищеца за сметка на обогатяването на ответника, както и наличие на причинна връзка между тях, както и всички останали положителни факти и твърдения, от които черпи изгода за себе си.

По делото като безспорно между страните се установява, че между тях е сключен Договор за паричен заем с ответното дружество с № ./17.12.2021 г., по силата на който ответникът е предоставил на ищеца заемна сума в размер на 1800 лева, получени лично в брой срещу разписка № R., приложена на лист 25 от делото. В изпълнение на задълженията си по договора ищецът е погасил заемната сума, ведно с дължимата лихва, като е изплатил на 11.01.2022 г. сумата от 1872 лева на ответното дружество. Това обстоятелство се установява и от приетото по делото заключение на вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза.

От представените по делото писмени доказателства и заключението на вещото лице по изслушаната и приета по делото СТЕ експертиза, неоспорена от страните в срока по чл. 200, ал. 3 ГПК, се установява, че между страните е сключен Договор за потребителски кредит от разстояние №402760/20.07.2016 г. за сумата от 920.33 евро или тяхната легова равностойност по официалния курс на БНБ, която сума се погасява на осем равни вноски от по 132.83 евро всяка, по банков път. Годишната лихва по кредита е определена в размер на 39,72 %, а годишният процент на разходите възлиза на 42.68 %. Срокът на Договора е 8 месеца.

В чл.12 от Договора е посочено, че заемателят се задължава в срок от седем дни след сключването на договора да осигури действието на трето физическо лице, изразяващо се в поемане на солидарно задължение в полза на заемотателя за връщане на всички дължими погасителни вноски, лихви, разходи и неустойки, като това лице подлежи на проверка от заемотателя и следва да отговаря на изискванията, посочени в последващите текстове от Договора. В ал. 4 на чл. 12 от Договора е уговорена неустойка в размер на 491.70 евро, равностойност на 961.68 лв., която е дължима при неизпълнение на задължението за осигуряване на трето лице – поръчител по договора.

От основното заключение на експертизата, което не е оспорено от страните и се кредитира от съда като обективно и компетентно, се установява, че годишният процент на разходите по договора възлиза на 77,29 %. Вещото лице е установило, че максимално допустимата сума, която законът допуска да бъде начислена като неустойка по договора при спазване допусканията на чл. 32 от ЗПК, възлиза на 9.36 лв. В отговора си на допълнително поставен към експертизата въпрос, експертът е установил, че дължимата сума за възнаградителна лихва за срока, в който е платено задължението – 25 дни – възлиза на 40.05 лв.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

По делото се установи по безспорен начин, че между страните има сключен договор за потребителски кредит, по който ищецът като кредитополучател е усвоил предоставената му от ответното дружество сума и е погасил кредита с еднократно плащане, предсрочно, 25 дни след получаване на сумата. Не се спори, че ищецът не е осигурил обезпечение на кредита, уговорено в договора, както и че предвидената за неизпълнение на тази клауза неустойка не е включено в ГПР, посочен от заемотателя в договора, както и че с включването на неговия размер годишен процент на разходите се е повишил многократно и възлиза на 77.29 %, който процент надвишава пределно допустимия от закона.

При извършване преценка относно действителността на договора за кредит съдът не е обвързан от посочените от ищеца основания, доколкото нормите, уреждащи нищожността са от императивен характер и за тях съдът следи служебно. Ето защо, следва да се извърши цялостна проверка за наличие на основания за недействителност на сключения договор, която проверка се обхваща от пределите на чл. 22 ЗПК. Съгласно посочената разпоредба когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7-9, договорът за потребителски кредит е недействителен.

Видно от представените по делото доказателства, липсват данни заемотателят да е предоставил преддоговорна информация, в която са посочени основните параметри и условия по кредита, включително разходите по кредита. Не са представени и подписани от потребителя общи условия по договора.

Съдът счита, че част от доводите, наведени в исковата молба за нищожност на Договора за кредит, в това число и че действителният ГПР е различен от посочения в договора, се явяват основателни. Съгласно чл. 11, ал. 1, т.10 ЗПК договорът за потребителски кредит следва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Съгласно чл. 19, ал. 1, годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

Както бе установено по-горе, вземането на заемотателят не е било обезпечено, както е уговорено в чл. 12 от Договора. От приложения в договора погасителен план е видно, че първата вноска за погасяване на кредита е с падеж на 18.01.2022 г., като ищецът е погасил вземането за главница в цялост на 11.01.2022 г. ПогА.а е и сума от 72 лв., която съгласно изслушаната и приета ССЕ се явява възнаградителна лихва, но съгласно погасителния план по договора, такава за първия месец се начислява в размер на 54.06 лв. Не е ясно разликата от 17.94 лв. за какво е била заплатена, още повече, че се касае за предсрочно погасяване на кредита. Съгласно вещото лице, предвид предсрочното погасяване, дължимата възнаградителна лихва, съгласно клаузите по договора, възлиза на 40.05 лв.

В приетото по делото заключение по съдебно-счетоводната експертиза е установено,

че с оглед размера на кредита и годишния лихвен процент, уговорени в Договора, действителният ГПР възлиза на 77.29 %. Предвид това, съдът приема, че така посоченият ГПР нарушава императивната забрана на чл. 19, ал. 4 З., съгласно която ГРП не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва.

Поради изложените съображения, съдът намира, че сключеният Договорът за паричен заем с № ./17.12.2021 г., сключен между страните, е нищожен като противоречащ на чл. 22 вр. с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.

Разпоредбата на чл. 55, ал. 1, предл. 1 от ЗЗД предвижда задължение за всеки, който е получил нещо без основание, да го върне. На връщане в хипотезите на чл. 55, ал. 1 от ЗЗД подлежи реално полученото. В настоящия случай на доказване подлежат следните факти: 1) размера на обогатяването на ответната страна и обедняването на ищцовата страна, поради получаването на нещо без основание; 2) причинна връзка между обогатяването на ответника и обедняването на ищците (причинната връзка между обогатяването на ответника и обедняването на ищците от един или няколко общи факта касае хипотезата на чл. 59 от ЗЗД, съгласно ППВС № 1/1979 г.).

Съдът счита, че по делото безспорно се установява, че ответникът е получил в общ размер на 1872 лева, в това число главница от 1800 лв. и възнаградителна лихва в размер на 72,00 лв. При установяването недействителността на договора между страните, ищецът дължи само реално полученото, тоест останалите суми са недължими. Съдът приема, че сумата в размер на 72.00 лева, представляваща възнаградителна лихва е заплатена от ищеца без основание. Следователно, ищецът се е обогатил за сметка на ищцата без основание със сума в размер на 72,00 лева, получена без основание, като е налице причинна връзка между обогатяването на ответника и обедняването на ищцата. Ответникът не ангажира никакви доказателства относно наличие на основание да получи установената сума като възнаградителна лихва върху отпуснатата главница по кредита за процесния период.

Предвид изложеното, следва исковата претенция да се уважи като доказана и основателна така, както е предявена в размер 20 лв., част от обща сума в размер на 72 лв., представляваща недължимо платена сума по Договор за потребителски кредит № ./17.12.2021 г., ведно със законна лихва от дата на предявяване на иска до окончателното □ плащане.

При този изход на спора, само ищецът има право на разноски, сторени в настоящото производство, както следва: държавна такса в размер на 50 лв., 450 лв. за депозити за вещо лице. Същият е представляван от адвокат, който претендира възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата, като съгласно цената на иска се определя възнаграждение в размер на 360 лв. с ДДС, тъй като адвокатът е регистриран по ЗДДС. Съдът присъжда този размер на адвокатско възнаграждение, съгласно действащата към момента на възникване на правоотношението между ищеца и неговия процесуален представител (не по-късно от 23.06.2022 г., когато е изпратена исковата молба с приложеното пълномощно) редакция на Наредба № 1/2004 г. на Висшия адвокатски съвет. При този изход от спора на ответника не му се следват разноски.

Така мотивиран, Софийски районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА „ЕАД, ЕИК ., със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. . № 4, ет. 6Б, представлявано от ., чрез адвокат М. Й., със съдебен адрес: гр. София, бул. . № 81, вх. В, ет. 8, ап. 22 да заплати на А. М. Ч. с ЕГН: *****, с.Бистрица, ул. . № 2, чрез Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“, БУЛСТАТ ., с адрес: гр. София, ж.к., бл. 112, вх.

А, ет. 2, офис 11, представлявано от Д. М., сумата от 20 лв. (двадесет лева), предявена като част от обща сума в размер на 72 лв., представляваща недължимо платена сума по Договор за потребителски кредит № ./17.12.2021 г., ведно със законна лихва от дата на предявяване на иска – 23.06.2022 г. до окончателното ☐ плащане, на основание чл.55, ал.1, предл. 1-во от ЗЗД във връзка с чл. 23 и чл. 22 от ЗПК и чл. 86 от ЗЗД, както и направените по делото разноси в размер на 500 лв. (петстотин лева), на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК.

ОСЪЖДА „“ ЕАД, ЕИК ., със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. . № 4, ет. 6Б, представлявано от ., да заплати на адвокат Д. М. М., ЕГН *****, служебен адрес: гр. София, ж.к., бл. 112, вх. А, ет. 2, офис 11, сумата от **360,00 лв. (триста и шестдесет лева)** за предоставена на ищеца безплатна правна помощ и съдействие по делото, на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____